



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 30.12.2013
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Α./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./212

31 ΔΕΚ. 2013

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Ιωάννη Σταθά

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3946/19.11.2013 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3946/19.11.2013 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Ιωάννη Σταθά και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο γνωστός στην αρχαιολογική έρευνα κορινθιακός αρύβαλλος "McMillan" απεικονίζεται σε όλα σχεδόν τα εγχειρίδια κεραμικής που αφορούν στην πρώιμη μελανόμορφη αγγειογραφία, ως χαρακτηριστικό δείγμα της ικανότητας των Κορινθίων αγγειογράφων του 7^{ου} αι. π.Χ. Η ζωντανή πολυπληθής παράσταση μάχης που κοσμεί το σώμα του αναπτύσσεται σε ύψος μόλις 2 εκ. και αποτελείται από 18 μορφές πολεμιστών, ενώ στο υπόλοιπο σώμα του αγγείου χωρούν ακόμη μια ιπποδρομία και ένα κυνήγι λαγού. Το συγκεκριμένο αγγείο χρωστά τη φήμη του στη μικρογραφική απόδοση των προαναφερθέντων σκηνών, οι οποίες έχουν εκτελεστεί με θαυμαστή ακρίβεια, ώστε παρά το μικροσκοπικό τους μέγεθος να μην χάνουν στο παραμικρό την ευκρίνειά τους.

Ο ανωτέρω αρύβαλλος αποτελεί αναμφισβήτητο προϊόν του κεραμικού εργαστηρίου της Κορίνθου. Καθώς όμως τα κορινθιακά αγγεία έφταναν μέσω του εμπορίου σε όλη τη λεκάνη της Μεσογείου και σε μεγάλες ποσότητες είναι αδύνατον να εντοπιστεί η προέλευση του συγκεκριμένου αρυβάλλου. Η πληροφορία ότι βρέθηκε σε τάφο της Λιβαδειάς την περίοδο 1886 - 1888 θα μπορούσε να ευσταθεί αφού η Βοιωτία βρίθει εισηγμένων κορινθιακών αγγείων αλλά μπορεί να είναι και εντελώς ανυπόστατη, προϊόν απόπειρας παραπληροφόρησης των αγοραστών εκ μέρους των λαθρανασκαφών, ακόμη και λανθασμένης σημείωσης του συνήθως αλλοδαπού κατόχου που συνέλεγε και συσώρευε αρχαιότητες από όλη τη Μεσόγειο.

Η ύπαρξη αρχαίων ελληνικών αντικειμένων που εκτίθενται στα μουσεία του εξωτερικού είναι ένα γεγονός γνωστό, όχι μόνο στο καθ' ύλην αρμόδιο όργανο της Ελληνικής Πολιτείας το ΥΠ.ΠΟ.Α., αλλά και στο ευρύ κοινό, καθώς τα περισσότερα από αυτά τα αντικείμενα είναι πλέον προσβάσιμα μέσα από τους καταλόγους των Μουσείων, καθώς και από τις επίσημες ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο. Η ίδρυση των μεγαλύτερων μουσείων της Ευρώπης τοποθετείται στο τέλος του 18^{ου} αι., όπου η αρχαιογνωσία και ιδιαίτερα η ελληνική αρχαιότητα αποτελούσε μέρος της εκπαίδευσης της ευρωπαϊκής αριστοκρατίας. Η δε διακίνηση πολιτιστικών αγαθών την εν λόγω περίοδο ήταν εντός της πρακτικής της ευρωπαϊκής αριστοκρατίας. Το πλαίσιο αυτό, σε συνδυασμό με την τότε ιστορική περίοδο της χώρας μας, διευκόλυνε τον εμπλουτισμό των συλλογών αυτών των Μουσείων με αντικείμενα προερχόμενα από όλη την ελληνική επικράτεια. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά τη δράση πολλών ξένων περιηγητών του 18^{ου} για την αρπαγή ελληνικών αρχαιοτήτων, τις ξένες αρχαιολογικές αποστολές του 19ου αι. αλλά και δυστυχώς το φαινόμενο της εγχώριας αρχαιοκαπηλίας.

Το βασικό κείμενο – εργαλείο για την πάταξη της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών εξακολουθεί να είναι η σύμβαση της UNESCO του 1970, η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα το 1980 (Ν. 1103/1980 – ΦΕΚ 295/Α/23.12.1980). Η διεκδίκηση και ο επαναπατρισμός αρχαιοτήτων συνδέεται με το εν λόγω κείμενο, βάσει του οποίου ο διεκδικών οφείλει να αποδείξει την προέλευση και την παράνομη εξαγωγή των αρχαιοτήτων και όχι απλά να υποθέσει (λογικοφανώς) την προέλευση τους.

Το ΥΠΠΟΑ δείχνει ιδιαίτερα ευαισθησία για θέματα παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών. Για το λόγο αυτό έχει συσταθεί η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών. Σκοπός της Διεύθυνσης είναι η προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας, ιδίως με την αναζήτηση, την τεκμηρίωση προέλευσης και διακίνησης και την διεκδίκηση κινητών μνημείων, κατά την έννοια του Ν. 3028/2002, τα οποία είναι προϊόντα κλοπής, υπεξαίρεσης, παράνομης ανασκαφής ή ανέλκυσης (από τον βυθό θάλασσας, λίμνης ή ποταμού) ή έχουν παρανόμως διακινηθεί στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Την αρμοδιότητα για την καταστολή του παρανόμου εμπορίου αρχαιοτήτων, την παρακολούθηση των δημοπρασιών, την ανακοίνωση κλοπών στη διαδικτυακή βάση της Interpol, καθώς και για τον επαναπατρισμό παρανόμως εξαχθείσων αρχαιοτήτων, έχει αναλάβει (μεταξύ άλλων) η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠ.ΠΟ.Α. Η εν λόγω Διεύθυνση συστάθηκε με το Ν. 3658/2008 «Μέτρα για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών και άλλες διατάξεις» που αποτελεί σημείο αναφοράς για τη χάραξη συγκροτημένης και ενιαίας πολιτικής για την αρχαιοκαπηλία, η οποία έκτοτε αντιμετωπίζεται ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος. Η εν λόγω Διεύθυνση λειτούργησε από το 2009 και έκτοτε:

α) έχει αναλάβει και διεκπεραιώσει περί τις 220 υποθέσεις κατασχέσεων
β) ξεκίνησε και ολοκλήρωσε τον επαναπατρισμό πολιτιστικών αγαθών σε 17 υποθέσεις.
γ) ασχολείται με τη συστηματική παρακολούθηση και έλεγχο μεγάλων Οίκων Δημοπρασιών. Αντικείμενα επαναπατρίστηκαν από Οίκους κατόπιν της επαρκούς νομικής και αρχαιολογικής τεκμηρίωσης αλλά και της δικαστικής πίεσης.

δ) έχει ελαχιστοποιήσει τον απαιτούμενο χρόνο ανακοίνωσης των κλοπών στη Βάση δεδομένων της Ιντερπόλ.

ε) συμμετέχει στη δημιουργία εθνικής και ευρωπαϊκής ψηφιακής βάσης δεδομένων.

στ) ενθαρρύνει και προτρέπει με συνεχείς εγκυκλίους την καταγραφή και φωτογραφική αποτύπωση αρχαιοτήτων, είτε αυτές βρίσκονται εν υπαίθρω είτε σε μουσεία και αρχαιολογικές αποθήκες.

ζ) έχει ήδη προχωρήσει στην υπογραφή διμερών συμφωνιών με κράτη ή Οργανισμούς, προκειμένου να σμικρυνθεί το περιθώριο της παράνομης διακίνησης. Ορόσημο της συγκεκριμένης πολιτικής αποτέλεσε η υπογραφή και κύρωση ειδικού Μνημονίου, μεταξύ Ελλάδος και ΗΠΑ, με το οποίο ορθώνεται ένα τείχος, που εμποδίζει δραστικά την εισαγωγή αρχαιοτήτων ελληνικής προέλευσης στις ΗΠΑ «Κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την επιβολή εισαγωγικών περιορισμών σε κατηγορίες αρχαιολογικού και βυζαντινού εκκλησιαστικού εθνολογικού υλικού μέχρι και τον 15ο αιώνα μ.Χ. της Ελληνικής Δημοκρατίας».

Τον Οκτώβριο 2013 το ΥΠ.ΠΟ.Α. - Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, διοργάνωσε το 3ο Διεθνές Συνέδριο Εμπειρογνομόνων για τον Επαναπατρισμό Πολιτιστικών Αγαθών στο Μουσείο Ακροπόλεως και στην Αρχαία Ολυμπία, με τη συμμετοχή καθηγητών ΑΕΙ και εξειδικευμένων υψηλόβαθμων δημοσίων υπαλλήλων από 18 κράτη. Η θεματική της εκδήλωσης αφορούσε:

- στην τύχη των αρχαίων σε περιόδους κρίσης (στο Αφγανιστάν, το Ιράκ, την Αίγυπτο, τη Συρία)
- στη χρήση νέων τεχνολογιών για την αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών
- στην εφαρμογή καλών πρακτικών σε θέματα επαναπατρισμού
- στη νομική διάσταση της αντιμετώπισης των θεμάτων επαναπατρισμού και παράνομης διακίνησης.

Την ημέρα λήξης του Συνεδρίου υπεγράφη Πλαίσιο Συνεργασίας μεταξύ της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, της Τουρκίας, της Νοτίου Κορέας, και της Ελλάδος για την πραγματοποίηση των επομένων συνεδρίων (το 2014 στην Κίνα, το 2015 στην Τουρκία και το 2016 στη Ν. Κορέα), αποδεικνύοντας την πρωτοπορία της Ελλάδας σε θέματα παράνομης διακίνησης και επαναπατρισμού πολιτιστικών αγαθών.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού
2. ΔΤΠΠΑ
3. Θ' ΕΠΚΑ

